

מבוא לסוציולוגיה

מנהלת אקדמית של הקורס המתקשב : ד"ר טלי קריסטל (מייל : kristal@soc.haifa.ac.il)
שעת קבלה (בתיאום מראש) : יום ג' 13:00, חדר 7018 (בניין רבין, קומה 7)

עוזרת הוראה : גבי מורן טלמור (מייל : moran.talmor@gmail.com)
שעת קבלה (בתיאום מראש) : יום ב' 13:00, חדר מתרגלים בחוג לסוציולוגיה (קומה 7 בבניין רבין)

תיאור הקורס : הקורס מבוא לסוציולוגיה עוסק בפיתוח הדמיון הסוציולוגי, ונועד לערוך היכרות עם הפרדיגמות המרכזיות של הסוציולוגיה בת זמננו, והנושאים המרכזיים בהם עוסקת הסוציולוגיה.

קורס מתקשב : ההרצאות בקורס מועברות על ידי מרצי החוג לסוציולוגיה, כל מרצה מעביר/ה הרצאה בתחום מומחיותו. בכל שבוע, החל מיום ראשון בשעה 8:00, תהיה זמינה לצפייה באתר הקורס הרצאה חדשה.

אתר הקורס : <https://mw9.haifa.ac.il/course/view.php?id=1752>
על הסטודנטים מוטלת החובה להתעדכן באופן שוטף בפרסומים ובהודעות באתר הקורס.

חובות :

- 1) צפייה בהרצאות המתקשבות באתר הקורס,
- 2) קריאת המאמרים,
- 3) בחינת גמר אמריקאית. הבחינה תהיה עם חומר סגור. הידע שתדרשו להפגין בבחינה זו כולל את ההרצאות המתקשבות וחומר הקריאה. **ציון מעבר בקורס הינו בהתאם לדרישות חוג האם.**

רשימת הנושאים ורשימת קריאה

שבוע 1 (27-31.10): הקדמה - מהי סוציולוגיה?

צפייה בשיעור: הקדמה 1 (מרצה: פרופ' אורי בן אליעזר)

מושגים: דמיון סוציולוגי, עובדה חברתית, לכידות חברתית, פעולה חברתית, מבנה חברתי

חומר קריאה:

ברגר, פיטר. 1985[1963]. "סוציולוגיה כבידור ליחיד." בתוך: הזמנה לפגישה עם הסוציולוגיה. תל אביב: עם עובד. עמ' 9-32.

שבוע 2 (3-7.11): פרדיגמות סוציולוגיות

צפייה בשיעור: חינוך והשכלה (מרצה: פרופ' מאיר יעיש)

מושגים: פונקציונליזם, קונפליקט, אינטראקציה סימבולית, סטטוס (שיוכי והישגי), מריטוקרטיה

חומר קריאה:

פניגר, יריב, עודד מקדוסי, וחנה איילון. 2016. "אי שוויון בהשלמת התואר הראשון: רקע חברתי, הישגים לימודים קודמים ומאפיינים מוסדיים." **סוציולוגיה ישראלית** 18(1): 82-104.

שבוע 3 (10-14.11): תרבות, זהות וסוציאליזציה

צפייה בשיעור: הקדמה 2 (מרצה: פרופ' אורי בן אליעזר)

מושגים: חיברות (סוציאליזציה), סוכני חיברות, נורמות, ערכים

חומר קריאה:

הולט, סילביה אן. 1990. "לידתו של פולחן האימהות." עמודים 234-267 מתוך **חיים ששויים פחות: המיתוס של שחרור האשה**. עם עובד: תל-אביב.

שבוע 4 (17-21.11): סוציולוגיה כלכלית

צפייה בשיעור: סוציולוגיה כלכלית (מרצה: ד"ר טלי קריסטל)

מושגים: קפיטליזם, תשתית מטריאלית, מבנה-על, שיזור

חומר קריאה:

קריסטל, טלי. 2014. "הכלכלה הפוליטית של ישראל והגידול באי-השוויון בהכנסות 1970-2010." **סוציולוגיה ישראלית** 15(2): 282-311.

שבוע 5 (24-28.11): ארגונים

צפייה בשיעור: ארגונים (מרצה: פרופ' אסף דר)

מושגים: טיפוס אידיאלי, רציונליזציה, הסרת הקסם מהעולם, בירוקרטיה רציונלית-לגאלית

חומר קריאה:

שנהב, יהודה. 1995. "הבירוקרטיה: שכלולו של מנגנון הפיקוח הארגוני." עמודים 222-203 בתוך **מכונת**

הארגון: חקירה ביקורתית ביסודות תורת הניהול. ירושלים: שוקן.

שבוע 6 (1-5.12): חזרה על החומר שנלמד בחצי הראשון של הסמסטר

צפייה בשיעור: אין

מושגים: אין

חומר קריאה: אין

שבוע 7 (8-12.12): סוציולוגיה פוליטית

צפייה בשיעור: פוליטיקה, ממשל וגלובליזציה (מרצה: ד"ר אסא מרון)

מושגים: סמכות מסורתית, סמכות לגאלית-רציונלית, סמכות כריזמטית, המדינה המודרנית, גלובליזציה

חומר קריאה:

ברנשטיין, דבורה. 2017. "הפנתרים השחורים: הסיפור האישי והקולקטיבי כמעשה פוליטי וכזירת

פוליטיזציה." **ישראל / פלסטין**, קובץ בעריכת קרן אור שלזינגר, גדי אלגזי וירון אזרחי. ירושלים: הוצאת

מאגנס. עמודים 257-293.

שבוע 8 (15-18.12): ריבוד ואי-שוויון

צפייה בשיעור: ריבוד ואי-שוויון (מרצה: ד"ר אסף לבנון)

מושגים: ריבוד, אי-שוויון, מעמד, סטטוס, מפלגה לפי ובר, מוביליות(ניעות), הון אנושי, הון תרבותי

חומר קריאה:

לוי אפשטיין, נח. 2000. "משפחה וריבוד: דפוסי שעתוק של אי-שוויון בישראל." בתוך: **צדק חלוקתי**

בישראל (קבץ): תל אביב, רמות - אוניברסיטת תל-אביב. עמודים 121-145.

שבוע 9 (22-26.12): אתניות

צפייה בשיעור: אתניות (מרצה: פרופ' סמי סמוחה)

מושגים: קבוצה אתנית (מוצא משותף מכונן), אפליה מוסדית, דעה קדומה, גזענות, תיוג אתני

חומר קריאה:

לוי, נטלי ויוסי שביט. 2015. "כרוניקה של אכזבה: אינטגרציה בין ערבים ליהודים בבית ספר יסודי."

סוציולוגיה ישראלית 16(2): 7-30.

שבוע 10 (2.1-29.12): חופשת חנוכה וחג המולד

שבוע 11 (5-9.1): מגדר

צפייה בשיעור: מגדר (מרצה: פרופ' יובל יונאי)

מושגים: מגדר, תיאוריה פמיניסטית, תנועה פמיניסטית, חברה פטריארכלית, חלוקת עבודה מגדרית, סגרגציה תעסוקתית, תקרת הזכוכית, שוליות מצטלבת

חומר קריאה:

וימן, גבי. 2000. "מגדר ופרסומת: נשים וגברים בתשדירי הפרסומת הטלוויזיונית בישראל." **מגמות** 40(3): 466-485.

שבוע 12 (12-16.1): סוציולוגיה של הבראות

צפייה בשיעור: בריאות, חולי ורפואה (מרצה: ד"ר דנה זרחין)

מושגים: מהותניות, אינטראקציה סימבולית, הבניה חברתית של מציאות, מדיקליזציה

חומר קריאה:

סבירסקי, ברברה. 2006. "בראות." בתוך: אורי רם וניצה ברקוביץ (עורכים). **אי/שויון**. באר שבע: הוצאת אוניברסיטת בן גוריון בנגב. עמודים 64-72.

שבוע 13 (19-23.1): דמוגרפיה ומשפחה

צפייה בשיעור: דמוגרפיה ומשפחה (מרצה: ד"ר עמיד סעאבנה)

מושגים: אוכלוסייה, שיעור דמוגרפי, מעבר דמוגרפי ראשון, מעבר דמוגרפי שני

חומר קריאה:

אוקן, ברברה, ועמליה אוליבר. 2009. "עבודה בשכר ומבנה המשפחה: מחקר לאורך זמן בקרב נשים יהודיות בישראל." **סוציולוגיה ישראלית** 10(2): 307-338.

שבוע 14 (26-19.1): סיכום וחזרה למבחן

צפייה בשיעור: אין

מושגים: אין

חומר קריאה: אין

סמסטר מהנה ופורה!